

УДК 316.356.4

Попович Я.М.

доц. НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНА РОБОТА І РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуалізація проблематики громадянського суспільства в західній науковій літературі починається в 70 – роках ХХ ст., вона була викликана ростом демократичного та антиавторитарного руху в світі. Саме у цей час в західноєвропейській культурі активізується соціальна робота, головна мета

якої була знайти компроміс (консенсус) поміж життєвим світом та суспільством як системою. Соціальна робота як встановлення гармонії в суспільстві досліджувалася різними дослідниками під різним кутом зору. Так Д. Андерсоном розглядаються три моделі соціальної роботи, які охоплюють усі можливі розгармонізовані сфери громадського життя. У його інтерпретації вона передбачає і опіку, і контроль, і соціальні зміни. М. Дооренванден стверджує, що соціальна робота – це єдина сила в суспільстві, яка може здолати розгармонізованість в силу таких її властивостей як гнучкість, мобільність, соціальна активність, творчість [1].

Як самостійний вид діяльності соціальна робота утвердилася в Україні в середині 90-х років XX ст. Це було спричинено масштабними змінами в суспільстві, передусім соціально-економічною кризою, а відповідно — появою вразливих груп населення, які потребували професійної допомоги, підтримки, і не лише матеріальної. Саме тому активна та ефективна соціальна політика держави в своїй структурі відводить важливе місце соціальній роботі, оскільки вона відіграє роль одного з потужних виконавчих механізмів і повинна стати міцним підґрунтям всебічного, інноваційного, соціального розвитку країни, підставою для будівництва соціальної держави з конкурентоспроможною соціально орієнтованою ринковою економікою, здатною забезпечити людський розвиток, гідний рівень і якість життя громадян.

За таких умов вивчення характеру взаємозв'язку та механізму взаємодії громадянського суспільства і соціальної роботи є вимогою часу. Громадянське суспільство має певну соціальну структуру, його життєдіяльність зумовлена рівнем розвитку форм власності та потужності горизонтальних суспільних зв'язків. Саме воно, суспільство, забезпечує репродукцію родового життя людей. Основною домінантою громадянського суспільства є окремо взята особистість, її потреби та інтереси. Сутність соціальної роботи - відтворення людини як єдиного джерела соціального світу і головного суб'єкта соціального життя. Зміст соціальної роботи визначається процесами, які відбуваються в економічній, соціальній, політичній та духовній сферах життя суспільства як органічної системи. Будучи елементом соціальної політики, вона об'єднує людину, державу та громадянське суспільство.

У демократичних країнах громадянське суспільство виступає в ролі рівноправного партнера держави й бізнесу у вирішенні соціальних і суспільних проблем. При цьому держава бере на себе зобов'язання створити сприятливі правові умови для діяльності організацій громадянського суспільства (ОГС), забезпечує значну частину фінансування їхньої діяльності та залучає до надання соціальних послуг. Важливе значення має зниження

фінансових втрат, пов'язаних із безадресністю соціальних послуг, фінансуванням надмірних потужностей мережі державних закладів [2].

Шляхом до оптимізації системи надання соціальних послуг є впровадження нових механізмів взаємодії державного та недержавного секторів, використання вже існуючих ресурсів і потенціалу НДО, які надають соціальні послуги у громаді.

Отже, надання соціальних послуг в Україні традиційно було прерогативою держави. Однак не можна залишати поза увагою існування недержавних організацій, які і здатні, і здебільшого забезпечують попит на соціальні послуги у громаді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех В.П., Горпинич О.В. Соціальна робота у вимірі саморозгортання громадянського суспільства // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. Науково-методичний журнал. – К., 2004. – Вип. 1 – С. 5-20.
2. Горпинич О.В. Особливості соціальної роботи в умовах становлення громадянського суспільства в Україні // Актуальні проблеми державного управління: Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ, Дніпропетровський регіональний інститут державного управління УАДУ при президентіві України, 2002. – Вип. 2(8). – С. 210 - 216.